

(Hoog)begaafdheidsbeleid¹ Canisius College

Aanleiding

Sinds de invoering van de Wet op passend onderwijs in 2014 heeft (hoog)begaafdheid een vaste plek op de onderwijsagenda. Ouders en basisscholen zijn toenemend alert op kenmerken van (hoog)begaafdheid en spelen daar middels maatwerk op in. Om een doorgaande ontwikkelingslijn voor deze leerlingen mogelijk te maken, dient ook het voortgezet onderwijs rekening te houden met (hoog)begaafdheid.

Visie

In navolging van Renzulli (1978) zien wij (hoog)begaafdheid als een combinatie van bovengemiddelde cognitieve capaciteit, creatief denkvermogen en passie voor een interessegebied. We gaan ervan uit dat deze factoren ontwikkelbaar zijn door een stimulerende leeromgeving, waarbij de leerlingen mede-eigenaar zijn van hun ontwikkelingsproces. We zijn ons ervan bewust dat zowel ontwikkelingspotentieel als ook behoeften van (hoog)begaafde leerlingen individueel verschillen. Dit betekent dat onderwijsaanpassingen/maatwerktrajecten op basis van de ontwikkelingsbehoefte van de leerling én in overleg met de leerling worden ingezet. Deze visie sluit nauw aan bij de algemene visie van het Canisius College, die het leerproces van de individuele leerling centraal stelt, de leerling invloed heeft op het leerproces en we waarde hechten aan betekenisvol en contextrijk onderwijs.

Doelstelling

We willen bereiken dat (hoog)begaafde leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen in het onderwijs. Deze leerlingen moeten zich op onze school gezien en gewaardeerd voelen, zodat ze hun potentieel (verder) kunnen en durven ontwikkelen. Door uitdagend onderwijs en zo nodig individuele aanpassingen moet deze ontwikkeling mogelijk worden gemaakt.

Voorwaarden

Om dit beleid te realiseren, is begrip voor én kennis van (hoog)begaafdheid bij docenten, mentoren, ondersteuningsteam en management nodig.

Concrete uitwerking

A. Onderwijs: uitdagend onderwijs als basis voor de ontwikkeling van (hoog)begaafde leerlingen.

1. Verantwoordelijkheden docenten:

- **Signaleren: (H)erkennen** van (hoog)begaafde leerlingen door observatie van opvallend (leer)gedrag; indien mogelijk, **verkennen** van de individuele leerbehoefte door in gesprek te gaan met de leerling.
- **Didactisch handelen:** Toepassen van relevante **onderwijsprincipes**, zoals een 'grote plaatje/einddoel eerst' benadering van de lesstof, minimale instructie, complexe opdrachten en individuele keuzemogelijkheden; indien door de (hoog)begaafde leerling gewenst, inzet van passende **onderwijsaanpassingen** binnen het eigen vakgebied:
 - **Compacten** (indikken) van de lesstof om ruimte te maken voor **verrijking** (aanvulling- dieper ingaan op de stof) van het leren;
 - of **verbreding** (buiten de lesstof gaan).
- **Communiceren:** met de mentor over observaties/nodige lesaanpassingen. De mentor zorgt voor dossieropbouw, waarin gemaakte afspraken en aanpassingen worden vastgelegd.

Facilitering docenten:

- Nieuwe docenten volgen aan het begin van het schooljaar een workshop (hoog)begaafdheid.
- In teams en vakgroepen is ruimte voor (jaarlijkse) scholing/intervisie omtrent (hoog)begaafdheid.
- Alle docenten kunnen met individuele ondersteuningsvragen bij het ondersteuningsteam/de specialist (hoog)begaafdheid terecht.

2. Verantwoordelijkheden mentoren:

- **Signaleren: (H)erkennen** van (hoog)begaafde leerlingen door het opvangen van signalen van leerling, ouders en collega's; **verkennen** van de ontwikkelbehoeften in gesprek met de leerling.
- **Pedagogisch handelen:**
 - **Informeren** over de mogelijkheden voor **verbreding** door het extra curriculaire aanbod binnen en/of buiten de school.
- **Initiëren en registreren** van **maatwerktrajecten** in overleg met leerling, ouders, ondersteuningsteam en leerlingcoördinator, wanneer dit voor de ontwikkeling en het welbevinden van de (hoog)begaafde leerling nodig blijkt te zijn. Naast vergaand compacten en verrijken valt hierbij ook aan versnellen (overslaan van een klas) te denken.
- **Communiceren:** notitie maken van aanpassingen en/of afspraken in Magister en informeren docenten en ouders.

Facilitering mentoren:

- Nieuwe mentoren volgen aan het begin van het schooljaar een workshop (hoog)begaafdheid.
- In teams en vakgroepen is ruimte voor (jaarlijkse) scholing/intervisie omtrent (hoog)begaafdheid.
- Alle docenten kunnen met individuele ondersteuningsvragen bij het ondersteuningsteam/de specialist (hoog)begaafdheid terecht.

3. Verantwoordelijkheden ondersteuningsteam (incl. specialist (hoog)begaafdheid):

- **Basisondersteuning**
 - **Informatie ophalen** die op (hoog)begaafdheid kan wijzen via OKR/warme overdracht.
 - **(Intake) gesprekken** met (hoog)begaafde leerlingen en hun ouders, indien gewenst individuele ondersteuning van (hoog)begaafde brugklassers bij het leren leren en plannen, indien gewenst.
 - Volgen van de ontwikkeling van (hoog)begaafde leerlingen op school.
 - Adviseren van docenten en mentoren bij (hoog)begaafde leerlingen.
 - Scholing en intervisie voor docenten en mentoren.

i. Extra ondersteuning

Maatwerktrajecten in overleg met mentor, leerling, ouders en leerlingcoördinator; hierbij kan verslag van een externe deskundige helpend zijn.

Facilitering ondersteuningsteam en specialist (hoog)begaafdheid:

- Er zijn extra (taak)uren beschikbaar voor de ondersteuning van (hoog)begaafde leerlingen door ondersteuningsteam en specialist (hoog)begaafdheid.
- Er is ruimte voor structureel overleg m.b.t. (hoog)begaafde leerlingen tussen ondersteuningsteam en specialist (hoog)begaafdheid (= HB-team).

4. Organisatie:

De **eindverantwoordelijkheid** voor de ontwikkeling van (hoog)begaafde leerlingen op school ligt bij de afdelingsleiders en leerlingcoördinatoren.

Verantwoordelijkheden afdelingsleiders en leerlingcoördinatoren.

- **Teamvergaderingen en leerlingbesprekingen:** Aandacht voor het onderwerp (hoog)begaafdheid.
- **Maatwerktrajecten:** Afspraken accorderen en door mentor met alle betrokkenen laten communiceren en in Magister documenteren.
- **MT-overleg:** Beleid en facilitering jaarlijks evalueren in samenwerking met medewerker ondersteuningsteam en specialist (hoog)begaafdheid.

Ondersteuningspiramide:

